

Sygn. akt III AUa 1219/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Małgorzata Rokicka Radoniewicz
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Lublinie

sprawy B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wypłatę podwyższonej emerytury od wcześniejszej daty

na skutek apelacji B. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 20 września 2016 r. sygn. akt IV U 169/16

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUz 192/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Lublinie

sprawy B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek zażalenia B. D.

na postanowienie zawarte w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 20 września 2016 r. sygn. akt IV U 169/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUa 1219/16

III AUz 192/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpoznaniu wniosku B. D. z dnia 23 grudnia 2015 r., przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od dnia 1 grudnia 2015 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku, w ten sposób, że przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględnił zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1984r.

Odwołanie od przedmiotowej decyzji złożył wnioskodawca domagając się jej zmiany i uwzględnienia przy obliczeniu emerytury zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r., a nie tylko do dnia 31 grudnia 1984r. Wnosił również o przeliczenie emerytury poczynając od daty przyznania mu świadczenia, tj. od dnia(...)a nie od miesiąca zgłoszenia do organu rentowego wniosku o przeliczenie. W uzasadnieniu wskazał, że z przyczyn od siebie niezależnych w chwili składania wniosku o emeryturę nie był w stanie złożyć dokumentów dotyczących opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Po złożeniu przez ubezpieczonego odwołania od decyzji z dnia 1 lutego 2016r., wobec przedstawienia dokumentu potwierdzającego opłacanie przez ubezpieczonego składek na ubezpieczenie społeczne rolników w okresie od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r., w dniu 16 lutego 2016r. organ rentowy wydał decyzję, w której od 1 grudnia 2015r. ponownie przeliczył emeryturę ubezpieczonego uwzględniając zwiększenie z tytułu opłacania składek

na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1988r. (decyzja z dnia 16 lutego 2016r. k.98 akt emerytalnych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia w zakresie daty, od jakiej przyznano zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Wyrokiem z dnia 20 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach w punkcie I. umorzył postępowanie w części dotyczącej zwiększenia emerytury B. D.z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od 1 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1988 r., zaś w punkcie II oddalił odwołanie wnioskodawcy w części dotyczącej daty przyznania B. D.zwiększenia emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia.

Wnosząc odwołanie od decyzji z 1 lutego 2016 r. ubezpieczony kwestionował dwie okoliczności, a mianowicie datę, od której organ rentowy przyznał mu zwiększenie do emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, a także okres za jaki przyznano to zwiększenie, tj. za okres 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1984r. zamiast za okres od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r.

Odnosząc się do kwestii okresu, za jaki przyznano wnioskodawcy zwiększenie świadczenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników Sąd Okręgowy wskazał, że po wydaniu zaskarżonej decyzji z 1 lutego 2016r., w dniu 16 lutego 2016 r. organ rentowy wydał kolejną decyzję, w której ponownie przeliczył emeryturę ubezpieczonego przyznając przedmiotowe zwiększenie za okres od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. W świetle powyższego uzasadnione jest stwierdzenie, że w tym zakresie roszczenie ubezpieczonego zostało zaspokojone i w związku z tym zastosowanie w sprawie znajduje przepis art. art.477¹³ zd.1 k.p.c., zgodnie z którym zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Mając powyższe na uwadze Sąd pierwszej instancji orzekł jak w pkt I wyroku.

Przechodząc do kwestii daty, od której organ rentowy przeliczył emeryturę ubezpieczonego i przyznał mu zwiększenie świadczenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach sprawy brak jest podstaw do uwzględnienia żądania ubezpieczonego, aby przedmiotowe zwiększenie zostało ustalone i wypłacone poczynając od dnia przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury. Z analizy akt emerytalnych ubezpieczonego wynika, że z wnioskiem o emeryturę ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w dniu 14 sierpnia 2014r. W wyniku rozpoznania tego wniosku decyzją z 21 października 2014r. organ rentowy działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu emeryturę od(...) ,tj. od osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego 60 lat (decyzja z 21 października 2014r. o przyznaniu emerytury k.66-67 a.s.). Występując z wnioskiem o emeryturę ubezpieczony nie przedstawił organowi rentowemu dokumentów potwierdzających podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacanie z tego tytułu składek. Wobec powyższego organ rentowy nie miał podstaw do przyznania ubezpieczonemu stosownego zwiększenia. Z udokumentowanym wnioskiem o przeliczenie emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w dniu 23 grudnia 2015r. (wniosek z załącznikami k.86-90 a.e.). W wyniku rozpoznania tego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z 1 lutego 2016r. przyznającą stosowne zwiększenie od miesiąca zgłoszenia w/w wniosku ,tj. od 1 grudnia 2015r.

Takie działanie organu rentowego Sąd pierwszej instancji ocenił za prawidłowe. Zgodnie z art.26a ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art.26 ulega bowiem zwiększeniu za okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Stosowne zaświadczenie ubezpieczony przedstawił organowi rentowemu w załączeniu wniosku o przeliczenie emerytury z 23 grudnia 2015r.. Zgodnie z art.116 ust.1 powyższej ustawy postępowanie w

sprawach świadczeń wszczyła się zaś na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Z kolei w myśl art.129 ust.1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w który zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i uregulowania Sąd podkreślił, że brak jest podstaw do przyznania ubezpieczonemu zwiększenia emerytury wcześniej niż od 1 grudnia 2015r. (miesiąca złożenia udokumentowanego wniosku o przyznanie zwiększenia). Zdaniem Sądu pierwszej instancji dokonanych ustaleń nie zmienia fakt, że przed złożeniem w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosku o przyznanie zwiększenia ubezpieczony dochodził w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydania decyzji w przedmiocie okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz opłacania składek na to ubezpieczenie (vide: akta sprawy IV U 133/15 Sądu Okręgowego w Siedlcach), jak również to, że z przyczyn od niego niezależnych (niemożność odnalezienia dokumentów w Urzędzie Gminy M.) sporządzenie stosownego zaświadczenia nastąpiło po przyznaniu ubezpieczonemu emerytury. Wskazane wyżej przepisy ustawy emerytalnej jako datę wypłaty świadczenia (tu: zwiększonego świadczenia) wskazują datę powstania prawa, z zastrzeżeniem, że nie może to być data wcześniejsza od miesiąca złożenia wniosku wykazującego uprawnienie do świadczenia. Przyczyny, dla których przedmiotowy wniosek wpłynął do organu rentowego (tu: do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) w określonej dacie pozostają natomiast bez wpływu na datę przyznania świadczenia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie II wyroku.

Zażalenie od postanowienia zawartego w punkcie I wyroku oraz apelację od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku wniósł B. D.zaskarżając powyższe orzeczenia w całości i domagając się zmiany wyroku poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia(...) do 30 listopada 2015 r., ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu ubezpieczony podnosił, iż złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pismo otrzymane z KRUS Placówki Terenowej w M. z dnia 22 grudnia 2015 r., w którym stwierdzono, że burmistrz M. przekazał w dniu 9 grudnia 2015 r. dokumentację potwierdzającą podleganie i opłacanie składek na fundusz emerytalny rolników przez wnioskodawcę od 1 lipca 1988 r. o 31 grudnia 1988 r. W piśmie dodano, że powyższa dokumentacja jest podstawą do wydania stosownego zaświadczenia dla celów emerytalno-rentowych. Takie pismo powinno być w aktach sprawy. Pomimo złożenia pisma do ZUS nie było ono honorowane przez organ rentowy. W momencie wystąpienia do Sądu Okręgowego ZUS wycofał się ze swojego stanowiska i zaliczył okres od 1 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1988 r.

Względem rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku autor apelacji zaznaczył, że uzasadnienie Sądu pierwszej instancji w tym zakresie zawiera sprzeczności. Z jednej strony Sąd wskazuje bowiem na przepisy odnoszące się do wypłacania świadczeń poczynając od dnia powstania prawa do nich, z drugiej zaś przyznaje, że z przyczyn od strony niezależnych ubezpieczony nie mógł wystąpić z wnioskiem do ZUS wcześniej. To Urząd Gminy M. przyczynił się do opóźnionego wydania potrzebnych dokumentów z powodu bałaganu w archiwum.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja oraz zażalenie są niezasadne i dlatego podlegają oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i postanowienia. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy rozstrzygnął o odwołaniu wnioskodawcy i swoje orzeczenie wyczerpująco uzasadnił. Apelacja i zażalenie nie zawierają zaś żadnych uzasadnionych zarzutów wobec zaskarżonych rozstrzygnięć.

Odnośnie zawartego w punkcie I wyroku postanowienia umarzającego postępowanie w części dotyczącej zwiększenia emerytury wnioskodawcy z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od 1 stycznia 1985 r. do 31 grudnia 1988 r. należy zaznaczyć, iż Sąd pierwszej instancji słusznie przyjął, że zaszła sytuacja określona w art. 477⁽¹³⁾ § 1 k.p.c. Przed rozstrzygnięciem odwołania B. D. od decyzji z dnia 1 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał bowiem decyzję uwzględniającą w części żądanie strony. Decyzją z dnia 16 lutego 2016 r. organ rentowy ponownie przeliczył bowiem emeryturę ubezpieczonego uwzględniając zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. Postępowanie sądowe w tym zakresie podlegało zatem umorzeniu jako bezprzedmiotowe.

Względem rozstrzygnięcia zamieszczonego w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 września 2016 r. należy podkreślić, iż zostało ono bardzo precyzyjnie i prawidłowo uzasadnione. Wbrew twierdzeniom apelującego pisemne motywy tego orzeczenia nie zawierają również żadnych sprzeczności. Sąd pierwszej instancji powołał prawidłowe przepisy prawa, zgodnie z którymi postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.). Z powyższego przepisu wynika jedna z podstawowych zasad prawa ubezpieczeń społecznych, jaką jest zasada wnioskowości (fakultatywności). Działanie z urzędu w sprawach świadczeń ma charakter wyjątkowy i musi wynikać wprost z ustawy. W świetle art. 129 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się wprawdzie poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. To do osoby występującej o przyznanie czy przeliczenie świadczenia należy przy tym zarówno wystąpienie z samym wnioskiem o przyznanie świadczenia, jak też zgromadzenie dokumentacji niezbędnej do uzyskania korzystnej decyzji organu rentowego. Jak słusznie zaznaczył Sąd Okręgowy przyczyny opóźnionego złożenia przez stronę wniosku o świadczenie lub jego przeliczenie pozostają bez znaczenia dla ustalenia daty, od której świadczenie przysługuje. Decydujący jest sam moment złożenia wniosku do organu rentowego. Jeśli natomiast ubezpieczony uważa, że z powodu działań innego podmiotu wyrządzona została mu szkoda majątkowa może wystąpić ze stosownym roszczeniem odszkodowawczym skierowanym przeciwko temu podmiotowi i opartym na odpowiedniej podstawie prawnej.

Zarzuty apelacji i zażalenia okazały się zatem chybione, a Sąd Apelacyjny nie stwierdził naruszenia przepisów prawa materialnego z urzędu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy, zaś na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie B. D. na postanowienie zawarte w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 20 września 2016 r.